

NEGRA | UNIVERSITÀRIA

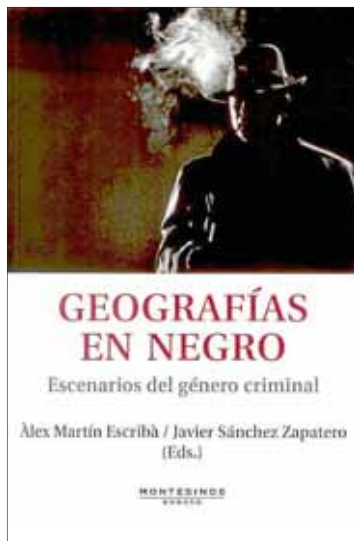
Per una banda hi ha una bona nòmina de gent que reflexiona sobre el gènere negre -tant en literatura com en cinema- i de l'altra els escriptors que reflexionen al voltant de trets essencials de la seva obra (a banda de les dues narracions)

Text: **Sebastià Bennasar**
ballaruga@hotmail.com

A poc a poc la novel·la negra s'està consolidant com un gènere tan respectable com qualsevol literatura. Els lectors habituals sempre ho hem sabut, però encara avui dia sembla que ser lector de gènere està mal vist. Com a mínim en temples tan sacrosants com les universitats. Per sort, aquesta tendència està començant a invertir-se i bona part de la culpa l'han tenguda els cursos sobre narrativa negra de la Universitat d'Alacant impartits per Mariano Sánchez Soler i sobretot el congrés que des de fa cinc anys se celebra a la Universitat de Salamanca dirigit per Àlex Martín Escribà i Javier Sánchez Zapatero.

Un dels encerts principals d'aquest congrés és que cada

any genera una publicació que esdevé un element fonamental i una contribució essencial a la generació de materials d'anàlisi i de reflexió sobre el gènere negre. N'estem ben mancats i per això cada any la sortida al carrer dels volums que coordinen Martín i Sánchez són una notícia molt benvinguda. En aquesta ocasió el volum aparegut és *Geografías en negro. Escenarios del género criminal* i ha estat publicat per la col·lecció

d'assaig de l'editorial Montesinos. El text aplega articles d'Iván Martín Cerezo, Àlex Martín, José F. Colmeiro, Antonio Marcos Sánchez, José Antonio Cordón, Enric Sullà, Javier Sánchez Zapatero, María Marcos Ramos, Francisco Javier Frutos Esteban, Joaquín Leguina, Luis Gutiérrez, José Ángel Mañas, Antonio Jiménez Barca, Joaquín Guerrero-Casasola i Jorge Sánchez Cabezudo, a més de dos contes de Juan Madrid i d'Amir Valle. És a dir, per una banda hi ha una bona nòmina de gent que reflexiona sobre el gènere negre -tant en literatura com en cinema- i de l'altra els escriptors que reflexionen al voltant de trets essencials de la seva obra (a banda de les dues narracions).

El primer que cal dir és que l'obra està editada amb molta cura, amb les cites i les notes de peu ben col·locades i amb l'aparell crític ben relacionat. Sembla que és una ximpleria això que dic, però més d'una vegada aquestes miscel·lànies es presenten amb un desordre total d'estils i formats que nomésaju-

El llibre ens dona algunes claus per endinsar-nos en els mecanismes de la literatura que més llibres ven en l'actualitat

den a crear una major confusió. En aquest cas, però, tot està encaminat cap a la científicitat, si és que això és possible a l'hora de parlar de literatura. El nivell dels articles és sempre molt bo i té l'avantatge de posar a l'abast del gran públic texts que només queden en mans d'aquelles rates de biblioteca (avui dia rates del ciberespai) que consulten constantment les revistes universitàries o especialitzades: una minoria de la població -això sí, una minoria il·lustrada que de cada vegada treballa més i millor per a la difusió del gènere negre-. Sigui com sigui, poder llegir reflexions teòriques en format llibre (i ja en van quatre) suposa un considerable avantatge per a la difusió i per al seu aprofitament al gran públic.

De fet, la reflexió teòrica sobre

el gènere negre és allò que sempre s'havia trobat a faltar i que a poc a poc s'està començant a implementar. L'exemple del Congrés de Salamanca i altres petits actes arreu de l'Estat estan fent que es tendeixi cap a una normalitat que té el seu cim a França, amb més de 80 festivals dedicats al gènere i un bon nombre de publicacions teòriques que tampoc no es tradueixen, perquè sembla que el mercat només demanda novel·les. El llibre que ens proposen els coordinadors del festival ens dona algunes claus per endinsar-nos en els mecanismes de la literatura que més llibres ven en l'actualitat. Entendre'n els mecanismes només serà possible si cada vegada es publiquen més llibres com aquest, que ens fan més intel·ligents, més cultes i més lliures. I sobretot, millors lectors.

Geografías en negro. Escenarios del género criminal
Àlex Martín Escribà i Javier Sánchez Zapatero (Eds.)

Editorial Montesinos, Barcelona, 2009
300 Pàg. / 18,5 €

UNA ULLADA AL PASSAT

Text: **Salvador Iborra**
salvadoriborra@gmail.com

Parlar d'història i parlar de veritat pot sonar una mica estrany sobretot, perquè qui ens la conta sempre ens la diu, i gairebé ningú no està d'acord que les coses passaren d'aquesta manera o d'una altra. Al País Valencià, és clar, no és diferent. Ara, amb la commemoració de la caiguda del mur, Alemanya dona, i ho ve fent d'anys, un exemple de claredat i superació psicològica del passat no amagant res; pensem per exemple que quaranta-cinc documentalistes treballen per facilitar l'accés civil als documents que l'*Stasi*, la policia política del costat soviètic de l'Alemanya dividida, estiga a l'abast de tothom, així com un equip d'especialistes van refent gran part dels arxius

destruïts que s'espera que en uns cinc anys estiguen refets.

Ací les coses són una mica distintes. No cal dir que sempre són els mateixos els qui demanen per què remoure el passat i no mirar cap a una altra banda, i que sempre són els mateixos els qui n'entrebiquen investigacions documentals serioses, però l'interès no decau.

El professor d'Història Contemporània Pelai Pagès i Blanch ha aplegat a *La Repressió franquista al País Valencià* un seguit d'articles d'investigació, resultat de la recerca seriosa d'investigadors de diverses opcions polítiques i fins i tot idioma sobre aspectes concrets d'aquest passat del País Valencià, ara que sembla tan de dretes i tan espanyol, i que llavors decididament no ho era. Tant hem canviat? Com? Efecte de l'agulla hipodèrmica de Lasswell? Dels assassinats, de les tortures, de la política de la por? Evolució natural cap a la desidentitat? Renúncia a l'idioma propi fins a reduir-lo a l'expressió folklòrica, exaltació de les virtuts

Una mica de llum sobre un passat que sembla llunyà però que ajuda a entendre el present

regionals? Tot això perquè sí, fins arribar als vergonyants índex de corrupció actuals i la política de la rajola amb els Zaplana, Fabra o Camps?

Aquests articles vessen una mica de llum sobre un passat que a hores d'ara sembla ja una mica llunyà però que sens dubte ajuda a entendre el nostre present controvertit. Parlar d'afusellaments o del món penitenciari de llavors amb rigor documental i asèpsia permet fer-se una idea personal de com anaven les coses, de l'efecte psicològic de la repressió, dels drames humans que s'hi entreveuen, de les opcions de supervivència i de treball en un entorn arrasat i hostil per coses com ara la llibertat d'expressió, els drets lingüístics o la igualtat entre gèneres. Coses que

avui dia debatem i que llavors eren inconcebibles. El llibre també poseix un caràcter sentimental, no perquè els textos ho pretenguin, sinó perquè en ocasions apareixen retratats llocs que si hom ha visitat o viscut al País Valencià, o nascut fins i tot, coneix

molt bé. Llavors ocorre que hom se'ls mira de diferent manera. Mira aquell convent de monges clarisses, aquella presó que ara volen centre cívic o biblioteca, o va a aquell bar del poble de tota la vida, potser de la infància, i hom recorda la gent de llavors, els que ja no hi són, els que van viure tot allò, el seu silenci, les nit de missa i himne espanyol amb la banda i el sant eixint per la porta, les clavariesses de negre amb mirada superba, el rector

comprengui, potser condescendent, els ciris embrutant el carrer amb gotes i aquella olor característica, la poesia d'Estellés, les paraules de Fuster, els treballs de Guarnier, l'arribada del blaverisme, la ignorància general, l'analfabetisme, la gent que treballava la terra, anys i anys després de la guerra, dels quals no se'n parla, o es menteix. Un llibre molt interessant, molt, especialment per als adolescents. Perquè cal conèixer la veritat del nostre passat, per saber on porta la violència i la victòria, perquè desenvolupa la curiositat i l'esperit crític, i perquè la por i la mort, en un temps de crisi econòmica i de classe política vergonyant, de pocs diners i de gent que en té molts de manera fraudulenta, ens dimensiona.

La repressió franquista al País Valencià

Pelai Pagès i Blanch i altres
Editorial Tres i Quatre, València, 2009
797 Pàg. / 22 €